

Ned, 20-10-2024, 12:02:58

Potpura

Svoju članarinu ili potporu za Portal HKV-a možete uplatiti i skeniranjem koda.

Otvorite svoje mobilno bankarstvo i skenirajte kod. Unesite željeni novčani iznos. U opisu plaćanja navedite je li riječ o članarini ili donaciji za Portal HKV-a.

Komentirajte

Telefon

Radi dogovora o prilozima, Portal je moguće kontaktirati putem Davora Dijanovića, radnim danom od 17 do 19 sati na broj +385-95-909-7746.

AKT

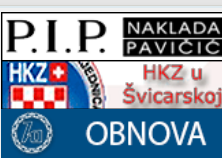
AKT d.o.o. knjigovodstvo i porezne usluge

01/370-8106
akt@zg.t-com.hr
Sokolska 37
Zagreb

S HKV-om OD POČETKA!

Poveznice

Davor Dijanović

(Geo)političke teme i mete

Dr. sc. D. Živić: Demografska obnova nije utopija, ali ni jednostavan zadatak
Objavljeno: 29. rujna 2024.

Dodajte komentar

Demografska obnova Hrvatske: mogućnost ili utopija? (V.)

Osadašnja istraživanja pokazuju da materijalni status može imati utjecaj na odluku o tome hoće li se imati djeca. No bez dileme nije riječ o jedinom faktoru. Često iza takvih odluka stoje i vrijednosni motivi. Nakon razgovora s predstavnicima dvije brojne obitelji razgovaramo s demografom dr. sc. Draženom Živićem.

Kod odluke o tome hoće li se imati djeca igraju ulogu brojni čimbenici. Koji su ključni?

Na odluku o imanju ili neimanju djece, kao i o njihovom broju, utječu brojni demografski, društveni, ekonomski, medicinski, kulturološki, identitetski i sigurnosni čimbenici, pri čemu u najvećem broju slučajeva oni sinergijski djeluju. Teško je, gotovo nemoguće, utvrditi hijerarhiju navedenih čimbenika po njihovoj važnosti, s obzirom na brze globalne društvene, ekonomske i političke promjene koje se odražavaju na strukturu i hijerarhiju društvenih vrijednosti, a koje se, pak, u većoj ili manjoj mjeri odnose na brak, obitelj i djecu. Danas je u tom smislu stanje drugačije u odnosu na prije 50-ak ili više godina. No, ako se odmaknemo od naizgled ideoloških pitanja i rasprava glede demografije, nego se usredotočimo na konkretnije čimbenike pri donošenju odluke i (ne)imanju djece, korisnim držim upozoriti na rezultate empirijskih istraživanja provedenih u Hrvatskoj prije desetak i više godina koja su nepobitno ukazala da je sigurnost i dugoročnost provedbe mjera populacijske politike, te s njom povezanih drugih javnih politika (stambene, ekonomske, porezne, migracijske, regionalne, obrazovne, zdravstvene i dr.), neovisno o kojim je mjerama riječ, bitan čimbenik donošenja odluke o reprodukciji i potomstvu. Uz navedeno, tri iznimno važna, možda i odlučujuća čimbenika koji determiniraju reproduktivno ponašanje su: radno mjesto i pravedna naknada za obavljeni rad, riješeno stambeno pitanje i osigurana institucionalna skrb za djecu u predškolskoj dobi.

Kakvo je danas društveno ozračje, tj. odnos prema brojnim obiteljima?

Premda u hrvatskom društvu generalno ne postoji prevladavajući stav koji bi se s omalovažavanjem ili podsmjehom odnosio na obitelji s većim brojem članova (djece), štoviše, ono je manje-više senzibilizirano za demografsku problematiku, na pojedinačnoj razini nisu isključeni pokušaji da se u javnosti brojnije obitelji pokažu kao svojevrsna anomalija suvremenog individualizma i okrenutosti prema sebi i zadovoljavanju isključivo osobnih interesa i potreba. To se odnosi i na stav da je sve što je tradicionalno, pa i odnos prema obitelji i djeci, zapravo negativno i nazadno, a da je sve što stavlja želje i potrebe pojedinca u prvi plan pozitivno i progresivno. No, je li baš tako? Ujedno, i pojedini poslodavci, unatoč postojećem zakonodavnom okviru, vode izrazito restriktivnu politiku prema svojim zaposlenicima koje ostanu u drugom stanju ili rode. Čak i dio političke scene pitanje demografije pokušava prikazati kao ideološko, pri čemu se, naravno, pravo na život nerođene djece ne legitimizira kao osnovno ljudsko pravo. Zapravo, posve suprotno...

Kako promijeniti takvo mišljenje?

Živimo u demokratskom svijetu i svatko ima pravo na svoj stav i na slobodu da taj stav na primjeren način iznese u javnosti, pa i da se demokratskim sredstvima zalaže i bori za njega. Ali, svatko treba biti spreman i na odgovor koji će dobiti. U najmanju ruku zalaganje za novi i dostojanstveni život od začeca do prirodne smrti ne smije biti društveno stigmatizirano, ako zbog ničega drugog, onda zbog njegovog izravnog usmjerenja prema demografskoj obnovi. Na žalost, ukorijenjenost i rasprostranjenost individualizma i s njime povezanog sekularizma dubokih je razmjera, što znači da je povratak „starim“ vrijednostima upitan. Ali, moramo znati i ovo: ako smo svjesni da se Hrvatska i hrvatsko društvo nalaze u dubokoj demografskoj krizi i da je demografska obnova ključno nacionalno strateško pitanje, onda moramo pronaći način kako da stvorimo pozitivno ozračje kako prema braku između muškarca i žene, tako i prema djeci i višečlanim obiteljima. U tom je smislu uloga odgoja u obitelji, kasnije i u školi te medija od prvorazredne važnosti.

Koliko u Hrvatskoj postoji svijest o tome da su brojne obitelji najveći izvori ljudskog kapitala?

HR kalendar

- 19. listopada 1403. Hrvoje Vukčić Hrvatinić postaje kralj. namjesnik Hrv. i Bosne
- 19. listopada 1874. svečano otvoreno moderno Sveučilište u Zagrebu
- 19. listopada 1990. velikosrpski osvajači minirali Splitsku prugu
- 19. listopada 1992. – ratna zbivanja
- 19. listopada 1993. – ratna zbivanja
- 20. listopada 1770. rođen Janko Drašković
- 20. listopada 1991. – ratna zbivanja
- 20. listopada 1993. – ratna zbivanja

Pretraži hkv.hr

POBOLJŠAO Google

Kontakti

KONTAKTI

Telefon Tajništva
+385 (0)91/728-7044

Elektronička pošta Tajništva
tajnistvo@hkv.hr

Elektronička pošta Uredništva
urednistvo@hkv.hr

Snulazemlje

Ne

Svi članci na Portalu su smješteni ovisno o sadržaju po rubrikama. Njima se pristupa preko glavnoga izbornika na [vrhu stranice](#). Ako se članci ne mogu tako naći, i tekst i slike na Portalu mogu se pretraživati i preko [Googlea](#) uz upit (upit treba upisati bez navodnika): „traženi_pojam site:hkv.hr“.

Administriranje

Korisničko ime

Lozinka

Zapamti me

Prijava

- [Zaboravili ste korisničko ime?](#)
- [Zaboravili ste lozinku?](#)

izbjeci svaki oblik prisilnosti, ali to ne znači da država ne treba ili smije ponuditi što bogatiji spektar demografskih mjera koje mogu pozitivno utjecati na odluku o imanju djece, na odluku o ostanku ili povratku/doseljavanju u Hrvatsku, kao i na odluku u kojem dijelu Hrvatske njezini građani žele živjeti i raditi. U tom smislu mjere trebaju: 1. potaknuti promjenu u reproduktivnom ponašanju, što znači olakšati odluku o imanju djece kao i njihovom broju; 2. podizanjem opće kvalitete življenja olakšati roditeljima, obiteljima, povratnicima i doseljenicima život i rad u zemlji, napose skrb o djeci koju imaju ili žele imati.

Koje biste još mjere mogli preporučiti generalno za vođenje pronatalitetnih demografskih politika?

Mjere pod točkom 1 u odgovoru na prethodno pitanje odnose se na klasične mjere koje se tiču doplatka za djecu, roditeljne i roditeljske potpore, jednokratne pomoći i sl. koje trebaju doživjeti značajnu progresiju iznosa financijskih sredstava, ali i mjere koje zadiru u porezno rasterećenje obitelji s djecom, porezno rasterećenje domicilnih obitelji ili obitelji povratnika i doseljenika koje žele živjeti u potpomognutim područjima, porezno rasterećenje poslodavaca koji žele ulagati u potpomognuta područja i slično. Mjere iz točke 2 odnose se na cijeli spektar mjera ekonomske, regionalne, stambene, obrazovne, socijalne i porezne politike koje moraju ići u pravcu povećanja životnoga standarda i općih životnih prilika (poboljšanje prometne i komunalne infrastrukture, dostupnost obrazovanja, kvalitetna internetska mreža i dr.) u svim dijelovima zemlje kako bi se ublažila razvojna neravnoteža i oslabila populacijska polarizacija zemlje, a demografski (i sigurnosno) osnažila periferna, ruralna i pogranična područja.

Jesu li hrvatske političke strukture uopće svjesne da je demografija ključno strateško pitanje hrvatske budućnosti?

Do prije nekoliko godina moj odgovor na ovo pitanje bio bi u najmanju ruku negativan, odnosno unatoč nekoliko pokušaja da se na nacionalnoj razini osmisle strateški dokumenti (1996., 2002. i 2006.) na temelju kojih bi se provodile pozitivne mjere demografske obnove, stvarne političke volje za donošenje krupnih odluka nije bilo ili se ta volja nije nalazila pri vrhu političkih i nacionalnih prioriteta. Stoga se pitanje demografske obnove uglavnom svodilo na mjere koje se odnose na roditeljne i roditeljske dopuste i potpore, doplatka za djecu i jednokratnu pomoć za novorođenu djecu. Premda je riječ o važnim elementima svake demografske politike one nisu bile dovoljne jer su više zadirale u socijalnu komponentu, a manje u poticanje rađanja. Izostajali su krupni zahvati u druge segmente demografske obnove, posebno u kontekstu stambene, radne i porezne politike. Držim da se u posljednje dvije-tri godine situacija barem donekle promijenila na bolje – donesena je Strategija demografske revitalizacije do 2033., uspostavljeno je ministarstvo demografije i useljeništva, u javnim nastupima nositelja državne vlasti demografija se ističe kao najvažnije hrvatsko nacionalno i strateško pitanje, radi se na konceptualizaciji i konkretizaciji mjera utemeljenih na ostvarenju strateških ciljeva iz Nacionalne razvojne strategije...

Naslov novinarskog projekta koji provodimo jest: „Demografska obnova: mogućnost ili utopija?“. Što biste zaključili: postoji li mogućnost demografske obnove?

Demografska situacija je teška, svi formalni indikatori demografskih trendova su vrlo nepovoljni i za sada se ne vidi stvarno usporavanje demografske krize. No, smijemo li odustati i sve prepustiti stihiji? Ili, kao odgovorni građani ove zemlje pomoći, svatko na svoj način i u svojoj kompetenciji, da Hrvatska pronađe izlaz iz ovog demografskog mračnog tunela u kojemu se nalazi. S obzirom na to da demografska kriza nije od jučer, nije niti od prije deset godina, ona je dugog trajanja, što znači da za njezino ublažavanje i usporavanje treba puno vremena, odnosno strpljivosti, obzirnosti i usklađenosti djelovanja. Demografska obnova, po mojemu mišljenju, nije utopija, ali nije niti jednostavan zadatak. Najlakše bi bilo odustati i upitati se – tko će posljednji ugasiti svjetlo! Takvu malodušnost ne smijemo dopustiti jer primjera dobre prakse u Hrvatskoj ima. Ali se demografska obnova mora izvući iz okrilja uskih stranačkih interesa, ona mora biti nacionalno i nadpolitičko pitanje. Najjednostavnije – svi moramo puhati u isti rog! Tako ćemo postupno stvarati uvjete da planirane mjere padnu na plodno tlo i da se njihovom dugoročnom i cjelovitom provedbom stvari počnu pomicati na bolje.

Premda i Hrvatska bilježi silazan trend, ipak se još uvijek u našoj zemlji obitelj i djeca smatraju važnim i veoma važnim društvenim vrijednostima. Osim toga, još uvijek se između 70 i 80 posto djece u Hrvatskoj rađa u zakonski sklopljenom braku između muškarca i žene, što je daleko iznad prosjeka u zapadno europskim i sjeverno europskim državama. Također, ranija empirijska istraživanja su pokazala da je željeni broj djece u obitelji nešto veći od ostvarenog broja, dok je u novijim istraživanjima idealni broj djece veći od namjeravanog. Razlozi tome jednim su dijelom posljedica sve kasnijeg ulaska u brak i sve kasnijeg rađanja prvog djeteta. Uočeni raskoraci između željenog i ostvarenog važni su preduvjeti na koje je moguće osloniti mjere demografske obnove, neovisno je li riječ o mjerama populacijske politike ili drugih javnih politika koje se u manjoj ili većoj mjeri dotiču demografske problematike.

Koje mjere u tom smislu predlažete?

Dubina demografske krize u kojoj se Hrvatska nalazi zahtijeva provođenje svih tipova populacijske politike, što znači pronatalitetne, imigracijske i redistributivne. Pritom je važno da se poštuju ključna načela provedbe, a to znači: cjelovitost, dugoročnost i dobrovoljnost. Populacijska politika treba

Razgovarao: Davor Dijanović

Tekst je dio niza „Demografska obnova: mogućnost ili utopija?“, a na Portalu HKV-a objavljen je u sklopu projekta poticanja novinarske izvrsnosti u 2024. godini Agencije za elektroničke medije. Prenošnje sadržaja dopušteno je uz objavu izvora i autorova imena.

Povezano

- D. Dijanović: Demografska obnova Hrvatske: mogućnost ili utopija? (I.)
- D. Dijanović: Demografska obnova Hrvatske: mogućnost ili utopija? (II.)
- D. Dijanović: Demografska obnova Hrvatske: mogućnost ili utopija? (III.)
- D. Dijanović: Demografska obnova Hrvatske: mogućnost ili utopija? (IV.)
- D. Dijanović: Demografska obnova Hrvatske: mogućnost ili utopija? (VI.)
- D. Dijanović: Demografska obnova Hrvatske: mogućnost ili utopija? (VII.)
- D. Dijanović: Demografska obnova Hrvatske: mogućnost ili utopija? (VIII.)
- D. Dijanović: Demografska obnova Hrvatske: mogućnost ili utopija? (IX.)
- D. Dijanović: Demografska obnova Hrvatske: mogućnost ili utopija? (X.)

ALSO ON PORTAL HRVATSKOGA KULTURNOG VIJEĆA

Looking for International Work From
Work From Home | Search Ads

3 days ago · 2 comments

TON-SLIKA-POLITIKA (ep. 16): Vučić u ...

4 days ago · 3 comments

Deutsche We Približavanje zapadnog ...